

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	20225 - Epigrafia i Numismàtica en el Món Antic
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	B
Idioma	Català

Identificació de l'assignatura

Assignatura	20225 - Epigrafia i Numismàtica en el Món Antic
Crèdits	1,8 de presencials (45 hores) 4,2 de no presencials (105 hores) 6 de totals (150 hores).
Grup	Grup 1, 1S (Campus Extens)
Període d'impartició	Primer semestre
Idioma d'impartició	Castellà

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx
Jaime Cardell Perelló j.cardell@uib.eu	19:00	20:00	Dilluns	26/09/2016	26/06/2017	AB-11
Enrique García Ríaza garcia.riaza@uib.es	13:00	14:00	Dilluns	13/02/2017	26/06/2017	BB16, Ramon LLull

Contextualització

L'assignatura es planteja com una iniciació a les tècniques per a l'estudi de l'Epigrafia antiga, amb especial atenció a l'Epigrafia Llatina, així com al coneixement de la història de la moneda en l'Antiguitat.

Requisits

Recomanables

Recomanables coneixements d'Història Antiga y Llatí

Competències

L'assignatura pretén transmetre a l'alumne els següents coneixements i capacitats:

- Conèixer els sistemes d'escriptura antics, els seus orígens i particularitats.
- Classificar els suports epigràfics del món antic i dominar la terminologia específica.
- Llegir, transcriure i traduir inscripcions llatines antigues.
- Conèixer els orígens de la moneda i el seu desenvolupament durant l'Antiguitat.
- Dominar la terminologia específica de la Numismàtica.

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	20225 - Epigrafia i Numismàtica en el Món Antic
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	B
Idioma	Català

-Descriure, analitzar i classificar monedes antigues.

-Incorporar els coneixements específics adquirits a l'estudi general de l'Antiguitat

Específiques

- * CE-1: Llegir i interpretar documents de qualsevol naturalesa que siguin testimoni dels diferents períodes històrics (prehistòria, història antiga, història medieval, història moderna i història contemporània)..
- * CE-2: Conèixer els diferents corrents historiogràfics i la bibliografia essencial amb relació a cada un dels períodes històrics citats en l'epígraf anterior..
- * CE-3: Dominar les tècniques bàsiques per elaborar treballs d'iniciació a la recerca, adequats al nivell de grau, de cada període històric..
- * CE-10: Analitzar i valorar l'aportació cultural (material i immaterial) de les diverses societats (espanyoles, europees i extraeuropees) de cada etapa històrica..

Genèriques

- * CB-2 Que l'alumnat sàpiga aplicar els coneixements d'història a la feina o vocació d'una manera professional i que tingui les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments, i la resolució de problemes o qüestions dins de l'àrea de la història..
- * CB-3: Que l'alumnat tingui la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants dins de l'àrea de la història per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'indole social, científica o ètica..
- * CB-4: Que l'alumnat pugui transmetre informació, idees, problemes i solucions de l'àmbit de la història a un públic tant especialitzat com no especialitzat..
- * CG-2: Comprendre, utilitzar i ser capaç d'explicar el llenguatge propi de la història, així com l'específic de cada un dels grans períodes en què es divideix..
- * CG-4: Identificar els trets estructurals i definitoris d'un moment o col·lectiu històrics, analitzant i explicant l'evolució cronològica d'aquests trets..
- * CG-5: Ser capaç d'accedir de manera autònoma a noves aportacions en la disciplina històrica (noves corrents historiogràfics, noves metodologies, nova bibliografia...) valorant-les com a fruit d'un enriquidor debat científic i de la necessitat de considerar el procés de formació i d'aprenentatge com una cosa pròpia de tota la vida..

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

Continguts temàtics

- TEMA 1

Objectius i presentació general de metodologia docent. Concepte d'Epigrafia Grega i Llatina. El naixement de la disciplina científica. Desenvolupament historiogràfic. Recursos actuals, bibliogràfics i digitals.

- TEMA 2

El naixement de l'escriptura en Grècia i Roma. Evolució dels alfabets. Tipus de lletra, signes i particularitats gràfiques de l'Epigrafia Llatina.

- TEMA 3

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	20225 - Epigrafia i Numismàtica en el Món Antic
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	B
Idioma	Català

Tipus de suport epigràfic.

- TEMA 4

L'estudi d'una inscripció: signes diacrítics. Fases d'anàlisi: lectura, transcripció, traducció i comentari.

- TEMA 5

El nom romà. El nom imperial.

- TEMA 6

Tipus d'inscripcions: monumentals, votives, honorífiques, funeràries, jurídiques, etc.

- TEMA 7

Concepte de Numismàtica Antiga. El naixement de la disciplina científica. Desenvolupament historiogràfic. Recursos actuals, bibliogràfics i digitals.

- TEMA 8

Definició de moneda. Terminologia monetar. La moneda com objecte físic: metalls i tècniques de fabricació. La moneda com conjunt: emissions, circulació, dipòsits monetals. Classificació, estudi i publicació de monedes.

- TEMA 9

Història de la moneda al món grec. Naixement i període arcaic.

- TEMA 10

Història de la moneda al món grec. Períodes clàssic i hel·lenístic.

- TEMA 11

Història de la moneda al món romà. Període republicà.

- TEMA 12

Història de la moneda al món romà. Període imperial.

Metodologia docent

Classes presencials més pràctiques a l'aula i a Campus Extens. Requisits imprescindibles per aprovar el curs: obtenir com a mínim un 5 en l'examen final i lliurar els exercicis pràctics, els quals hauran de complir, per ser acceptats, els requisits d'elaboració individual, originalitat i qualitat suficient (5).

Activitats de treball presencial

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Teoria	Grup gran (G)	Impartició de les principals aspectes dels blocs del temari amb metodologia de classe magistral.	27
Seminaris i tallers	Conferències i Seminaris	Grup mitjà (M)	Assistència a conferències i seminaris, que seran anunciats al llarg del curs. En la mesura del possible, coincidiran amb les hores reservades a l'assignatura. Lliurament de memòries a través de Campus Extens.	5

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	20225 - Epigrafia i Numismàtica en el Món Antic
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	B
Idioma	Català

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes pràctiques	Pràctiques a l'aula	Grup mitjà (M)	Desenvolupar capacitats de lectura, transcripció, traducció i comentari d'inscripcions llatines, així com de classificació i comentari de monedes antigues. Metodologia: treball amb imatges i textos.	10
Avaluació	Examen final	Grup gran (G)	Assoliment de competències. Examen final del conjunt teòric-pràctic de la matèria. És requisit imprescindible per aprovar el curs obtenir com a mínim un cinc.	3

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Campus Extens.

Activitats de treball no presencial

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Elaboració dels exercicis pràctics on line (Campus Extens)	Finalitat: reforçar coneixements pràctics. Metodologia: lliurament a l'alumne de llàmines a través de Campus Extens. És requisit imprescindible per aprovar el curs realitzar els exercicis pràctics, els quals hauran de complir, per ser acceptats, els requisits d'elaboració individual, originalitat i qualitat suficient (5).	40
Estudi i treball autònom individual	Estudi de la matèria	Afiançar aprenentatge. Acreditació del grau d'assoliment de competències: examen final.	45
Estudi i treball autònom individual	Participació al fòrum de Campus Extens	Discussions i debats sobre qüestions plantejades pel professor relatives a la matèria de classe o a lectures complementàries. Els alumnes hauran de desenvolupar la pròpia capacitat d'anàlisi sobre els esdeveniments i processos d'Epigrafia i Numismàtica	10
Estudi i treball autònom individual	Recensió de planas web via fòrum	Els alumnes realitzaran anàlisis crítiques de webs relatives als continguts de l'assignatura, i els exposaran a través del fòrum.	10

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	20225 - Epigrafia i Numismàtica en el Món Antic
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	B
Idioma	Català

Teoria

Modalitat	Classes teòriques
Tècnica	Escala d'actituds (no recuperable)
Descripció	Impartició de les principals aspectes dels blocs del temari amb metodologia de classe magistral.
Criteris d'avaluació	Assistència a les classes, actitud correcta i participació activa.

Percentatge de la qualificació final: 1%

Conferències i Seminaris

Modalitat	Seminaris i tallers
Tècnica	Informes o memòries de pràctiques (recuperable)
Descripció	Assistència a conferències i seminaris, que seran anunciats al llarg del curs. En la mesura del possible, coincidiran amb les hores reservades a l'assignatura. Lliurament de memòries a través de Campus Extens.
Criteris d'avaluació	Memòria d'actividad. Lliurament a la bústia de Campus Extens.

Percentatge de la qualificació final: 3%

Pràctiques a l'aula

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Escala d'actituds (no recuperable)
Descripció	Desenvolupar capacitats de lectura, transcripció, traducció i comentari d'inscripcions llatines, així com de classificació i comentari de monedes antigues. Metodologia: treball amb imatges i textos.
Criteris d'avaluació	Assistència a les pràctiques, actitud correcta i participació activa.

Percentatge de la qualificació final: 3%

Examen final

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves objectives (recuperable)
Descripció	Assoliment de competències. Examen final del conjunt teòric-pràctic de la matèria. És requisit imprescindible per aprovar el curs obtenir com a mínim un cinc.
Criteris d'avaluació	Assoliment de competències. Coneixement satisfactori del temari. Examen final del conjunt teòric-pràctic de la matèria. És requisit imprescindible per aprovar el curs obtenir com a mínim un cinc.

Percentatge de la qualificació final: 50% amb qualificació mínima 5

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	20225 - Epigrafia i Numismàtica en el Món Antic
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	B
Idioma	Català

Elaboració dels exercicis pràctics on line (Campus Extens)

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Informes o memòries de pràctiques (recuperable)
Descripció	Finalitat: reforçar coneixements pràctics. Metodologia: lliurament a l'alumne de llàmines a través de Campus Extens. És requisit imprescindible per aprovar el curs realitzar els exercicis pràctics, els quals hauran de complir, per ser acceptats, els requisits d'elaboració individual, originalitat i qualitat suficient (5).
Criteris d'avaluació	Assoliment de capacitats pràctiques. Lliurament a la bústia de Campus Extens dels exercicis pràctics (elaboració individual, originalitat i qualitat mínima -5-). El lliurament dels exercicis és requisit imprescindible per aprovar el curs.

Percentatge de la qualificació final: 25% amb qualificació mínima 5

Participació al fòrum de Campus Extens

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Escales d'actituds (no recuperable)
Descripció	Discussions i debats sobre qüestions plantejades pel professor relatives a la matèria de classe o a lectures complementàries. Els alumnes hauran de desenvolupar la pròpia capacitat d'anàlisi sobre els esdeveniments i processos d'Epigrafia i Numismàtica

Criteris d'avaluació

Percentatge de la qualificació final: 10%

Recensió de planas web via fòrum

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Escales d'actituds (no recuperable)
Descripció	Els alumnes realitzaran anàlisis crítiques de webs relatives als continguts de l'assignatura, i els exposaran a través del fòrum.

Criteris d'avaluació

Percentatge de la qualificació final: 8%

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Bibliografia bàsica

Bibliografia bàsica (només edicions en castellà i/o català):

Epigrafia:

- J. Andreu Pintado, coord., Fundamentos de Epigrafía Latina, Pamplona 2009.
- A. Castillo, Introducción a la Historia de la Cultura Escrita, Gijón 2004.
- L.J. Calvet, Historia de la escritura: de Mesopotamia hasta nuestros días, Barcelona 2001.
- P. Corbier, Epigrafía Latina, Granada 2004.
- A. Gaur, Historia de la escritura, Madrid 1990.
- I. Gelb, Historia de la escritura, Madrid 1982.
- J. M. Iglesias Gil-J. Santos Yanguas, Vademecum para la epigrafía y numismática latinas, Santander 2008 (2a ed.).
- P. López Barja, Epigrafía latina. Las inscripciones romanas de los orígenes al siglo III d. C., Santiago de Compostela 1993.
- F. Millar, "Epigrafía", M. Crawford, ed., Fuentes para el estudio de la Historia Antigua, Madrid 1986, 93-147.

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	20225 - Epigrafia i Numismàtica en el Món Antic
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	B
Idioma	Català

- A. Robinson, *Historia de la escritura. Alfabetos, jeroglíficos y pictogramas*, Barcelona 1996.
- J.M. Roldán Hervás, *Repertorio de Epigrafia y Numismática latinas*, Salamanca 1969.
- Numismàtica:
- AA. VV., *Historia monetaria de España Antigua*, Madrid 1998.
- AA. VV., *Curs d'Història monetaria d'Hispania*, Gabinet Numismàtic de Catalunya, Museu Nacional d'Art de Catalunya, Barcelona: I. La moneda en temps d'August, 1997; II. La moneda en la societat ibèrica, 1998; III. Moneda i exèrcits, 1999; IV. Moneda i administració del territori, 2000; V. Moneda i vida urbana, 2001; VI. Funció i producció de les seques indígenes, 2002; VII. Les imatges monetàries: llenguatge i significat, 2003; VIII. Moneda de l'Imperi romà, 2004; IX. La moneda al final de la República: entre la tradició i la innovació, 2005; X. Moneda, cultes i ritus, 2006; XI. La interpretació de la moneda. Passat i present, 2007; XII. Els tallers monetaris: organització i producció, 2008; XIII. Us i circulació de la moneda a la Hispania Citerior, 2009; XIV. Falsificació i manipulació de la moneda, 2010; XV. Mites, ofrenes funeràries i monedes, 2011.
- AA. VV., *Els ibers, cultura i moneda*, Gabinet Numismàtic de Catalunya, Museu Nacional d'Art de Catalunya, Barcelona 2009.
- C. Alfaro Asins, *Numismática y Medallística*, Museo Arqueológico Nacional, Madrid 1991.
- A. Beltrán, *Introducción a la numismática*, Madrid 1985.
- Curso de Numismática. *Numismática Antigua, Clásica y de España*, Madrid 19872.
- M.H. Crawford, "Numismática", M. Crawford, ed., *Fuentes para el estudio de la Historia Antigua*, Madrid 1986, 197-247.
- Mª P. García-Bellido; C. Blázquez, *Diccionario de cecas y pueblos hispánicos*, 2 vols., Madrid 2001.
- O. Gil Farrés, *Historia Universal de la Moneda*, Madrid 1974.
- *Introducción a la Numismática*, Madrid 1993.
- C. Herrero Albiñana, *Introducción a la numismática antigua (Grecia y Roma)*, Madrid 1994.
- J. M. Iglesias Gil-J. Santos Yanguas, *Vademecum para la epigrafia y numismática latinas*, Santander 2008 (2a ed.).
- E. Lluca Úbeda, *Iniciación al estudio de la numismática antigua*, Granada 1971.
- L. Villaronga, *Numismática Antigua de Hispania*, Barcelona 1979.
- *Numismática antigua de Hispania. Iniciación a su estudio*, Barcelona 1987.

Bibliografia complementària

- Epigrafia:
- AA.VV., *Guide de l'epigraphiste. Bibliographie choisie des épigraphies antiques et médiévales*, Paris 20003 (7o supl.: 2006-2007).
- K. P. Almar, *Inscriptiones Latinae: eine illustrierte Einführung in die lateinische Epigraphik*, Odense 1990.
- P. Batlle Huguet, *Epigrafia latina*, Barcelona 1963.
- A. Burnett - M. Amandry - P.P. Ripollès, *Roman Provincial Coinage. From the death of Caesar to the death of Vitellius 44-69 a.d.* (2 vols.), Londres-Paris 1992.
- C. Bruun - J. Edmondson (eds.), *The Oxford Handbook of Roman Epigraphy*, Oxford 2014.
- R. Cagnat, *Cours d'épigraphie latine*, Paris 1914 (reimp. Roma 1964).
- I. Calabi Limentani, *Epigrafia latina*, Milán 1991.
- M. Cébeillac-Gervasoni, *Epigraphie latine*, Paris 2006.
- G. Cencetti, *Lineamenti di Storia della Cultura Escrita*, Bolonia 1997.
- A. E. Cooley, *The Cambridge Manual of Latin Epigraphy*, Cambridge 2012.
- J. D'Encarnação, *Introdução ao estudo da Epigrafia Latina*, Coimbra 1997.
- I. Di Stefano Manzella, *Mestiere di epigrafista: guida alla schedatura del materiale epigrafico lapideo*, Roma 1987.
- A.E. Gordon, *Illustrated Introduction to Latin Epigraphy*, Berkeley 1983.
- M. Guarducci, *Epigrafia Greca, I-IV*, Roma 1967-1978 (reimpr.1995).
- L. Keppie, *Understanding Roman Inscriptions*, Londres 1991.
- J.-M. Lassere, *Manuel d'épigraphie romaine*, Paris 2005.

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	20225 - Epigrafia i Numismàtica en el Món Antic
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	B
Idioma	Català

- E. Meyer, Einführung in die Lateinische Epigraphik, Darmstadt 1973.
- B.H. McLean, An Introduction to Greek Epigraphy of the Hellenistic and Roman Periods from Alexander the Great down to the Reign of Constantine (323 B.C. - A.D. 337), Ann Arbor 2002.
- A. Petrucci, Breve storia della scrittura latina, Roma 1992.
- B. Rémy-F. Kayser, Initiation à l'épigraphie grecque et latine, Paris 1999.
- Mª L. Sánchez León, "Epigrafia y sociedad en las islas Baleares. Palma y Pollentia", R. Mª Cid López - E. García Fernández (eds.), Debita verba: estudios en homenaje al profesor Julio Mangas Manjarrés, I, Oviedo, 2013, 371-383.
- G.C. Susini, Il lapicida romano. Introduzione all'epigrafia latina, Roma 1966.
- Epigrafia romana, Roma 1982.
- Numismática:
- F. Álvarez Burgos, Prontuario de la Moneda Romana. Madrid 1982.
- A. Beltrán Martínez, Repertorio iconográfico de los emperadores romanos a través de las monedas (27 a. C./476 d. C.), Zaragoza 1984.
- A.M. Burnett, Coinage in the Roman World, Londres 1987.
- X. y F. Calicó, Los denarios romanos anteriores a JC. y su nuevo método de clasificación, Barcelona 1983.
- R.A.G. Carson, Coins of the Roman Empire, Londres - Nueva York 1990.
- Principal coins of the romans. Vol.I, The Republic c.290/31 bC. Londres 1978.
- R.A.G. Carson - J.P.C. Kent, Late Roman Bronze Coinage, Londres 1976.
- C. Castán Ramírez, La Moneda Imperial Romana, Valencia 1985.
- C. Castán Ramírez - C. Fuster, La moneda Imperial Romana, Madrid 1996.
- J.R. Cayón, Los sextercios del Imperio Romano (3 vols.), Madrid 1984.
- Compendio de las monedas del Imperio Romano (3 vols.), Madrid 1985.
- K. Christ, Antike Numismatic. Einführung und Bibliographie, Darmstadt 1972.
- H. Cohen, Description historique des monnaies frappées sous l'Empire romain communément appelées médailles impériales, Paris 1880 (Graz 19552).
- M.H. Crawford, Roman Republican Coinage (2 vols.), Cambridge 1974.
- Coinage and money under the Roman Republic. Italy and the Mediterranean economy. Londres 1985.
- S. Domingo Soriano, Catálogo general de la moneda romana. I República, Valencia 1983.
- H. Frère, Numismatique, initiation aux méthodes et aux classements, Lovaina 1982.
- O. Gil Farrés, La moneda hispánica en la Edad Antigua, Madrid 1966.
- A. M. Guadán, La moneda ibérica, Madrid 1980.
- J.E. Hartmann - G. Mc Donald, Greek Numismatic Epigraphy, Chicago 1969.
- B.V. Head, Historia Nummorum. A Manual of Greek Numismatic, Oxford 1911 (reimpr. Londres 1963).
- G.F. Hill, Historical Greek Coins, Londres 1906 (reimpr. Chicago 1966).
- G. K. Jenkins, Ancient Greek Coins, Londres 1990.
- J. P. C. Kent, Roman Coins, Londres 1978.
- J.P.C. Kent- M. Hirmer - A. Hirmer, Roman Coins, Nueva York 1978.
- C. Kraay, Archaic and Classical Greek Coins, Londres 1976.
- H. Mattingly, Roman Coins from the Earliest Times to the Fall of the Western Empire, Londres 1962.
- H. Mattingly - R.A.G. Carson, Coins of the Roman Empire in the British Museum. (6 vols.), Londres 1972.
- H. Mattingly et al., Roman Imperial Coinage (10 vols.), Londres 1972-1994.
- O. Mørkholm, Early Hellenistic Coinage: From the Accession of Alexander to the Peace of Apamea (336-188 B.C.), Cambridge 2001.
- H. Nicolet-Pierre, Numismatique grecque, Paris 2002.
- F. Rebuffat, La Monnaie dans l'Antiquité, Paris 1996.
- H. A. Seaby, Roman coins and their values, Londres 1954.
- Roman Silver Coins. I. Republic, Augustus; II. Tiberius, Commodus; III. Pertinax, Balbinus, Pupienus; IV. Gordian, Postumus, Londres 1967; 1968; 1971.
- Greek coins and their values, Londres 1975.
- D. R. Sear, Roman coins and their values. Londres 1984.

Any acadèmic	2016-17
Assignatura	20225 - Epigrafia i Numismàtica en el Món Antic
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	B
Idioma	Català

--- Greek Coins and their values. I, Europe; II, Asia & Africa; III, The Third Century Crisis and Recovery, A.D. 235-285 (The Accession of Maximus to the Death of Carinus), Londres 1994; 2005 (III). -Ch. Seltman, Greek Coins. A History of Metallic Currency and Coinage down to the Fall of the Hellenistic Kingdoms, Londres 19552.

-M. Servet, Numismata. État et origines de la monnaie, Lyon 1984.

-Ch. G. Starr, Athenian coinage (480-449 bC), Oxford 1970.

-C. H. Sutherland, Roman Coins, Londres 1974.

-Sylloge Nummorum Graecorum. I. Hispania. Ciudades Feno-púnicas. Parte I: Gadir y Ebusus, Madrid 1994.

-L. Villaronga, Corpus Nummum Hispaniae ante Augusti Aetatem, Madrid 1994.

--- Denarios y quinarios ibéricos, Asociación Numismática Española y Museo Casa de la Moneda, Barcelona-Madrid 1995.

-J. Vives, Inscripciones cristianas de la España romana y visigoda, Barcelona 1942.

Altres recursos

-Selecció de recursos on line:

-www.bbaw.de/bbaw/Forschung/Forschungsprojekte/cil/de/Startseite (CIL)

-www.cervantesvirtual.com/portal/Antigua/

-www.cervantesvirtual.com/servlet/SirveObras/01604185325695073002257/index.htm (M.E. Ramírez Sánchez, Recursos de Epigrafía y Numismática en Internet: balance actual y perspectivas en España)

-www.rassegna.unibo.it/epigrafi.html -www2.uah.es/imagenes_cilii/ (CIL II)

-www.uni-koeln.de/phil-fak/ifa/altg/eck/Aiegl-home.html (AIEGL)

-www.uni-heidelberg.de/institute/sonst/adw/edh/

-www.wildwinds.com

-www.occidens.es

